

Tarcali Dávid

Egyéni kutatás

BME Építőművészeti Doktori Iskola 2016/2017 1. félév

2,5 – 3,5 fő - típusbútor, mint érték

(Bútortervezés 1948 és 1965 között)

Bevezetés:

Anyaghasználat és formanyelv. Ez a két alapelem az amely segítségével jól definiálhatóak egy-egy korszak építészeti, belsőépítészeti és iparművészeti alkotásai.

A tiszta építészeti meghatározáson túl, az épített környezetünkbe ágyazott kis léptékű elemek - bútorok, használati tárgyak, dísz tárgyak - azok, melyekkel egy korszakra jellemző hiteles rajzot tudunk adni. Illeszkedve az épületeink belső tereibe, beékelődve városszerkezeti rendszerekbe, gazdagítva azokat, ezek az iparművészeti alkotások azok, amelyek közvetlen kontextusukból kiszakítva is a korra jellemző hangulatot tudnak megidézni. Ugyanannyira vannak jelen mindennapjainkban mint az őket befogadó épületek. A minket körülvevő lakókörnyezet tulajdonképpen nem áll másból, mint tetszőlegesen differenciált, és tetszőlegesen végtelen vagy véges méretű térből és a bennük helyet kapó tárgyak finom összhangjából. Instabil rendszer, tér nélkül számunkra ezek a tárgyak nem képesek környezet létrehozására, de ugyanúgy a tér sem képes önmagában, tárgyak nélkül környezetünként működni.

Témamegjelölés:

Kutatásom célja, a második világháború utáni (1948-65 közötti) Magyarország bútortervezésének bemutatása jelentősebb alkotóin keresztül. Feltérképezni, hogy milyen hatással voltak egymásra a kor iparművészei, építészei és belsőépítészei. Kaesz Gyula, Hornicsek László, Király József, Gábrriel Frigyes (...) mind meghatározó szereplői a korszak építész, belsőépítész és formatervező szcénájának. Munkásságukkal és tiszta tervezési hitvallásukkal - mely a modern környezetkultúra definiálása és népszerűsítése mellett az ipari minőség és a gondosan megválasztott anyaghasználatot hirdette - nem csak a közvetlen tanítványait, de a következő generációkat is képesek voltak inspirálni. Az oktatásban történő aktív szerepvállalás és „pártéleti” szereplésnek köszönhetően nagyban hozzájárultak a minőségi típus bútordarabok elterjesztésében. „Az alkotás a mindenkori történeti – társadalmi fejlődés, a helyi adottságok és a konkrét emberi – egyéni viszonylatokkoordináltságában válik meghatározottá.”¹

¹ Magyar Építőművészet 1958/3. 63-65.o., Kaesz Gyula: Tárgy és környezetkultúra

A párhuzam és érdeklődés a vizsgált korszakkal gyakorló építész és bútortervezőként kézenfekvő, hiszen ugyanazokat a tervezési metódusokat éljük meg, felfedezünk rég felfedezett technikákat és anyaghasználatokat más-más kontextusban.

Érdeemes ugyanakkor tisztázni, hogy a második világháború utáni időszak, vizsgálatom szempontjából nem kezdődik 1945-tel, mivel a háború utáni pár évben itthon még jellemzően a két világháború közti art-deco stílus volt meghatározó. Ezt a gazdag polgári rétegnek szánt, konzervatív tervezési szemléletet folytatták mind a belsőépítészetben mind a bútortervezésben. Kevés olyan tervező volt, aki külföldi példákon keresztül megismerte, és próbálta követni a modern mozgalmak által felállított eszmerendszert, hiszen azt a kommunista, majd később szocialista rendszer az elveikkel ellentétben a nyugati kapitalizmusnak tulajdonította. Szerencsére a szocialista realizmusból (1948-1955) átvett formanyelvi elemeket sikerült könnyedén elengedniük az iparművészeknek. A politikai berendezkedés konszolidációt hozott, és a népművészeti díszítő elemeket is sikerült lassan elengedniük a tervezőknek, illetve folytatódott a Kaesz Gyula által meghatározott „szellemi tisztulás”, melynek nyomai a gyakorlatban sajnos csak később jelentkeztek. A művelődéspolitikai szinte teljes függetlenséget adott az iparművészeknek, céljuk volt elsősorban a giccs elleni küzdelem, a kispolgári ízlés formálása és nem utolsósorban a kibontakozó lakhatási problémák orvoslására típusbútortervek létrehozása.

Műbútor - Típusbútorok kialakulása:

A lakáskérdés problémája európa szerte elsöprő változást hozott a második világháború után. Korszerű igények merültek fel, a lakókörnyezet fogalma átalakult, a többfunkciós szobák helyett differenciáltabb belső terekre volt szüksége a modern kor emberének, multifunkciós bútorok jelentek meg, a kulcsszó pedig a sorozatgyártás – sorozatban gyárthatóság ipari körülmények között - és a „beépített” bútor lett.

Az első világháború előtti nemzetközi modern mozgalom, élén Le Corbusierral már előrevetíti a tömeggyártás adta lehetőségek pozitív kicsengését, mely egyedüli megoldása lehet a jelenlegi háború utáni helyzetnek.

„Sorozatban gyártott házak. A ház problémája a kor problémája. Társadalmunk egyensúlya függ ma már ettől. A sorozatgyártás az elemzésen és a kísérletezésen alapul. A

nagyiparnak foglalkoznia kell magával az épülettel és létre kell hoznia a sorozatban gyártott házak elemeit. Meg kell teremteni a sorozatgyártáshoz szükséges alkotói légkört.”²

Habár a társadalom politikai berendezkedése régióként más-más hátteret biztosít ezeknek a gondolatoknak a kibontakozásához, a használt tervezői eszközök, mellyel reagálnak a tervezők az új igényekre egy irányba mutatnak.

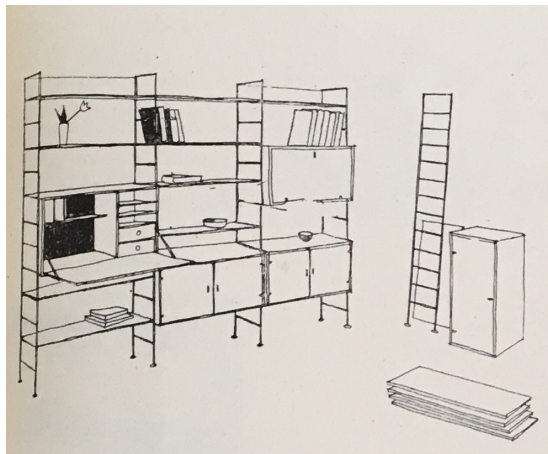
Hazánkban mindezt megelőzte a felszabadulás utáni időszak, amikor még nem volt szó típuslakásról, a tömeges lakásgyártás megvalósításáról, viszont vezető építészeink már szükségesnek látták a nagyipari bútorok tipizálását. Ennek érdekében az egyedüli jó megoldást a műbutoros műhelyekkel történő szakítást és a helyükre lépő korszerű nagy mennyiségeket is ellátó ipari gyártást szolgáló gyárak jelentették. Harc a „Baross utcai” bútorokkal szemben, melyek olcsó, de silány minőséget jelentettek a munkás osztály számára. Az egyszerűség elvének jegyében őszinte, anyagszerű tárgyakkal a tárgykultúránk fejlesztése, a díszítés és giccs elleni fellépés volt Kaesz Gyulának legfőbb mozgatórugója. 1948-1949 körül a nagyipari vállalatok (Debrecen, Lindel, Szék és Faárugyár...) központi irányítás alá kerültek, mely kedvezőnek tűnt a bútorigar és a sorozatgyártás számára. 1948-ban pályázatot írtak ki „tömegekben gyártható típusbútorok” témában, de látva a felhívás eredménytelenségét felkérték tervezőket, hogy vegyenek részt a pályázaton és állítsanak ki az 1948-as BNV *Típusbútor – szép lakás* kiállításán. A korabeli közönség elé bő tucat prototípus került bemutatásra. Kaesz Gyula, Hornicsek László, Gábiel Frigyes, Schubert Ernő munkái sokkal visszafogottabb darabok voltak, mint például amit ugyanekkor az amerikai, angol vagy skandináv design létre tudott hozni.³ Ennek ellenére nagy port kavart a kiállítás, és amiben a kiállítással kapcsolatban szinte mindenki egyetértett, az az volt, hogy csak is ilyen berendezéseket lenne szabad a jövőben a hazai bútorigarnak gyártania. Szakmai fórumokon vitatták meg ezeknek a típusbútoroknak problémáit, de az első sorozatotkat már 1949-ben forgalomba is hozták.

² Le Corbusier – Új építészet felé, Corvina kiadó, 1981

³ Vadas József - A magyar iparművészet története, Corvina Kiadó, 2014

A modern lakás használati igényeinek meghatározása

1-1,5 szoba, 20-28m² lakótérrel, 2,5-3,5 főre optimalizálva. Ezek mentén a számok mentén kellett a hazai építészeknek elkezdeniük a típuslakások tervezését. Ezekhez a tervezett méretekhez a meglévő bútorkínálat használata nem volt megfelelő, terjedős méretű nehézkes műbútorok, silány minőségű olcsó – nem ipari körülmények közt – sorozatgyártott bútorok voltak elérhetőek. Felmerült az igény tipizált bútorok tervezésére és gyártására, mely az új típuslakások belső tereivel összhangban a kulturált lakhatást biztosítja nagy tömegek számára.

A bútortervezők elsődleges feladatai a következőkben határozták meg:

- *a vásárló közönség anyagi lehetőségeit figyelembevevő, abból kiinduló tervezés*
- *a típus épülettervezőkkel közösen a 2-6 fős lakások bútorszükségletének, berendezésének részletes kidolgozása, egyeztetve a lakásméretekkel, figyelembevéve az eltérő családösszetételt és foglalkozásból, érdeklődési körből eredő különbségeket*
- *a fejlettebb országok tömeggyártási módszereinek megismerése*
- *az egyes, azonos rendeltetésű bútorfajták különböző anyagokból, különböző gyártási módszerrel történő formai – gazdasági összehasonlító vizsgálatának elvégzése a leggazdaságosabb gyártási módszer megállapítására*

- *a legjobb prototípusok korszerű előállításához szükséges gyárak technológiájának megtervezése a szükséges rentabilitás számításokkal⁴*

Az igények változása hozta a formai változásokat, a szekrényeket próbálták teljesen kiváltani beépített szekrényekkel, mely nem csak annyit jelent, hogy egy falkává beállítjuk a szekrényünket, esetleg körbeszegélyezzük azt. A szabad falfelületek és a teljes belmagasság kihasználásával kell azokat kialakítani, variálható belső elrendezéssel. Ez a korábbiakhoz képest egy előremutató modern gondolkodás. A lakószobákból ily módon teljesen kizárhatóak az osztott akasztós szekrények. Szekrénybútort a továbbiakban a típuslakások számára ne készítsen a bútoripar. A helytakarékos konyha, jól kihasznált területtel elengedhetetlen egy modern lakásbelső számára. Előtérbe került a kombinálható kisbútorok tervezése a lakószobák számára, mely flexibilis belső osztásának köszönhetően a multifunkciós használatot biztosítja.

Általánosságban kijelenthető ezekről a különböző rendeltetésű típusbútorokról, hogy anyag- és munkaerő-takarékos a gazdaságnak, ettől fogva olcsó a vásárlónak. A tartóssága mellett tisztán a funkciót fejezik ki ezek a bútorok. Anyaghasználatukban pedig a különböző anyagokat (fa, fém, üveg, műanyag, textil) bátran kombinálják, egyensúlyt tartva az egésze nézve. A szerény lakásméretetek miatt javallott a minél inkább áttört, de változatos színű kialakítási módok használata.

Tervezők - termékek

Típusbútorok közt elsőként a *székek* terjedtek el. Talán azért is volt ez lehetséges, mert a még nem teljesen gépiesített üzemekben, műhelyekhez hasonlóan tudták ezeket a tipizált bútorokat előállítani. A fa alapanyagból készült elemeket könnyen és gyorsan elő tudták már korábban is állítani. A tervezők lényegesen gyorsabban tudtak átállni modern szemléletre, mint ahogy azt az ipari termelési háttér le tudta volna követni. Később az ipar fejlődésével, lehetőség nyílt új technikákkal és anyagokkal való ismerkedésre. Egyik legfontosabb a hajlított rétegelt lemezekkel való kísérletezés, mely lehetővé tette szabadabb formák kipróbálását.

⁴ Kiss Ferenc, Típusbútor – típuslakás, Magyar Építőművészet, 1956/7

Burián Judit, aki a Faipari Gyártástervező munkatársa volt a korszak egyik legikonikusabb kárpitozott székét tervezte meg, az Erika székét. Ezen a bükkfa vázból és rétegelt lemez háttámlából készült kárpitozott széken szépen visszaköszön a finom kónikus lábkialakítás és a kárpitozással való szabadság. A lekerekített formák teljesen a modern szellemiséget idézik meg. A székét 1959-től több ezer példányban a Szék és Kárpitosipari Vállalat gyártotta⁵. Ennek a befutott formának egy továbbfejlesztett verziója is elkészült, a Gondola szék, mely alapkonceptiójában megtartja az Erika által felállított formavilágot, de arányaiban egy szélesebb hátrésszel és nagyobb megnyitással elegánsabb hatást sugall.

Erika szék

Erika szék

Tervező: Burián Judit

Tervezés éve: 1959

Anyaga: fa, textil

Gyártó: Szék és Kárpitosipari Vállalat

Méretek: magasság – 81,5cm

szélesség – 40cm

hosszúság – 46cm

Gábrriel Frigyes egyik legismertebb darabja a pálcás hátú széke, mely több változatban is készült. Az elkészült változatok közt a különbség a lábaknak és az oldalsó elemeknek a kialakításában van. Ezt a bútordarabot 1958-ban mutatták be a Szép otthon – jó lakás kiállításon, mely előtte került sorozatgyártásba. A következő években a SZKIV ebből a modelltől több mint egymillió darabot gyártott. Észrevehető, hogy a két szék lábkialakítása

⁵ Iparművészeti Múzeum, Gyűjteményi darab adatai

nagyon hasonló. Ez lehet az eredménye annak, hogy jellemző típuselemekkel készül a gyár, és emiatt gazdaságosabbá válik a gyártás hosszútávon.

Gábrriel szék

Gábrriel szék

Tervező: Gábrriel Frigyes

Tervezés éve: 1958

Anyaga: bükkfa, textil, rétegelt lemez

Gyártó: Szék és Kárpitosipari Vállalat

Méretetek: magasság – 81,5cm

szélesség – 40cm

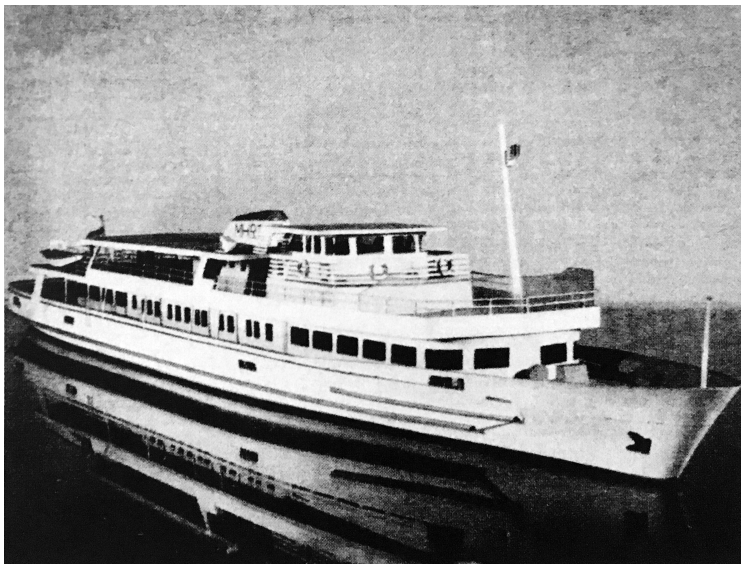
hosszúság – 46cm

Gaubek Júlia a Magyar Iparművészeti Főiskolán végzett, Kaesz Gyula és Kozma Lajos tanítványaként. 1955-ben tűnt fel munkáival az Országos Iparművészeti Kiállításon, majd később az 1958-as kiállításon már mint érett tervezőt említik. Elismert belsőépítészként tevékenykedik, részt vett a Gellért Hotel felújítási munkáiban. Bútorain erősen érződik mindaz a modern szellemiség, melyet mestereitől tanult. Az anyagszerűséget és a funkcionalitást tartja szem előtt, nem hígulnak dekorációs elemekkel tárgyai. Szék és fotelterveire a lány – skandináv hatást mutató - vonalvezetés mellett a merész geometrikus anyagokkal való kombinálás a jellemző.

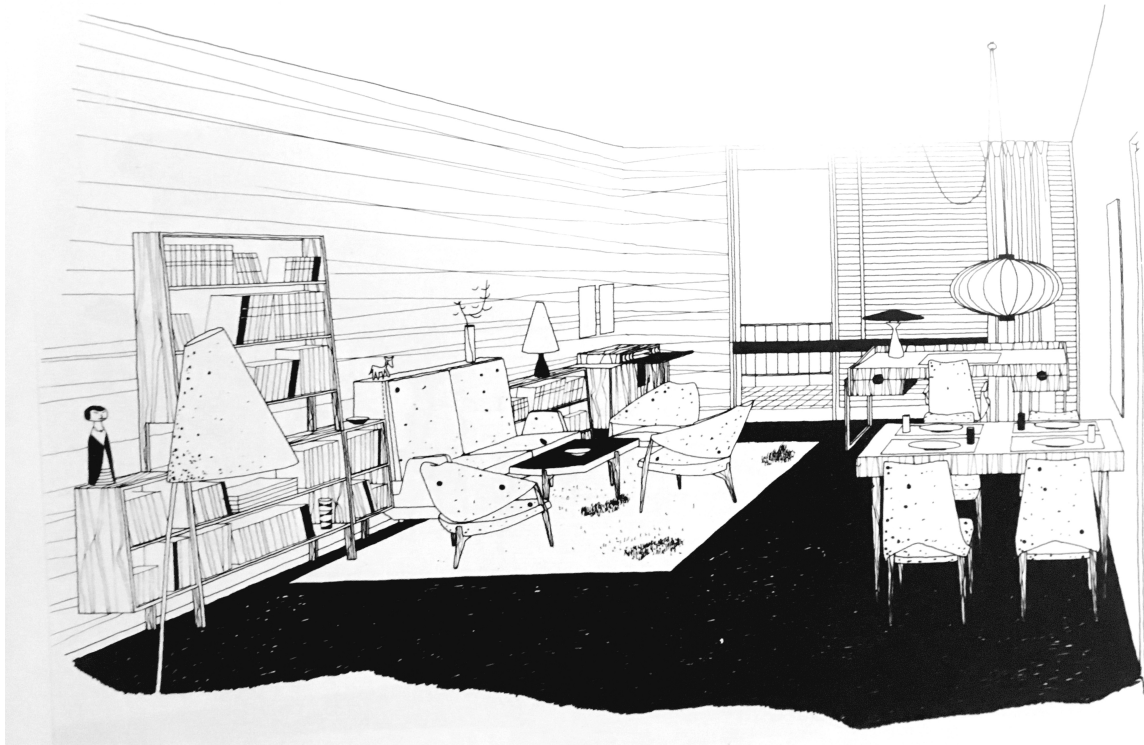

Füles fotel, Gellért Szálló

Hornicsek László, építész, belsőépítész ipari formatervező, 1946-ban az Iparművészeti Főiskolán végzett, majd 1958-ig Kaesz Gyula tanársegédjeként dolgozott is ott. Kirúgták, mert külföldi lapokat csempészett be hallgatóinak az egyetemre. Később Kaesz Gyula, Kozma Lajos mesterek mellett dolgozott. A KÖZTI és az UVATERV tervezője volt. A KÖZTI-ben első munkája volt a MÉMOSZ székház belsőépítészeti tervezési és kivitelezési munkái. Később egyik unikális munkája, 4db 600 személyes tengerjáró luxushajónak a belsőépítészeti tervezése volt. Lengyel megrendelésre sajnos kapacitások híján csak egyet tudott elkészíteni a magyar hajógyártás.

Dunai hajó, makett

Horniczek László, Bútor és lakásművészet kiállítás, 2 szobás lakás terve

Összegzés

A korszakról bátran kijelenthető, hogy a gazdasági nehézségek és ipari korlátok ellenére is képesek voltak a tervezőink magas minőségű, típusbútorok létrehozására. Elszakadás a népi művészettől és a giccses díszítéstől határozott sikernek számított. A vásárlói rétegek fokozatos megnyerésével és az ipari termelés lehetőségeinek megismerésével finomodtak a létrehozott ipari formák. Ezek a típusbútorok, kézenfogva építészeti lakás títustervekkel keresték a megfelelő megoldást a modern, de mégis gyorsan és olcsón előállítható lakókörnyezetek kialakítására. Azt gondolom, hogy a számos lakásbútor kiállítás és pályázat is azt mutatja, hogy nem voltak ezek meddő évek, meghatározó alkotások születtek még akkor is, ha ezeket a továbbiakban anyagi források híján csak kevés kísérleti jellegű beruházásnál tudták teljes mértékben integrálni.

A következő féléves tervem, tovább folytatni az alkotók ismertetését, és mellette a kiállításoknak a feltérképezése, bemutatása. Összevetve a számomra ismert napjainkban rendezendő bútor és belsőépítészeti kiállításokkal érdekes párhuzamok megtalálásában reménykedem.

Jelentősebb hazai kiállítások:

- III. Magyar Iparművészeti és Népművészeti kiállítás, Iparművészeti Múzeum 1955
- Bútor és lakásművészeti kiállítás, Iparművészeti Múzeum, 1956
- Bútorértékesítő vállalatbemutatója, 1956
- Iparművészeti Tanács Lakásművészeti Kiállítása, MÉSZ székház, 1957
- Típusbútor – szép lakás, BNV 1958
- MEFÉM bútorkiállítás, MÉMOSZ székház, 1959
- Óbudai Kísérleti lakótelep 1960 (közvélemény kutatással egybekötött kiállítás, fogyasztói vélemény felmérése)

Források:

- Ferkai András - **Köztű 66, Egy tervezőiroda története I.** (Belsőépítészet fejezet - Jankó Anna) Vince Kiadó 2015

- Branczik Márta, Keller Márkus - **Korszerű lakás 1960**, az óbudai kísérlet, TERC 2012

- Dvorszky Hedvig - **A forma művészete**, Képzőművészeti Alap Kiadóvállalat 1979 (Házgyári konyha. Kísérleti design-program. Fészek Klub Budapest, 1973)

- Somlai Tibor - **Távol és közel, 1945-1970, Belsőépítészet a háború után**, Corvina Kiadó 2010

- LeCorbusier - **Új építészet felé**, Corvina Kiadó 1981

- **Scandinavian Design Beyond the Myth, Fifty years of design from the Nordic countries**
– edited by Widar Halén and Kerstin Wickman, Arvinius Förlag/Form Förlag 2003
(feldolgozás alatt)

- Vadas József - **A magyar iparművészet története**, Corvina Kiadó 2014

- Nagy Elemér – **Le Corbusier**, Akadémia Kiadó 1984

- Hornicsek László** – Életmű, Cser kiadó, 2011

Folyóirat:

Hornicsek László: MÉ1987/6
MÉ 1976/1
MÉ 1976/3
MÉ 1972/3
MÉ 1968/3

Bútortervek, pályázatok: MÉ 1970/1
MÉ 1965/3
MÉ 1964/4
MÉ 1960/1
MÉ 1956/7
MÉ 1953/7-8

Annotált bibliográfiák:

1. Somlai Tibor - Távol és közel, 1945-1970, Belsőépítészet a háború után, Corvina Kiadó 2010

A bútor mint archívum, mint hordozó, mely egy egész kor vagy korszak megidézésére képes.

A fellendülő lakásépítési igények kiszolgálása, a korábbi háború előtti helyzettel nem egyezik már meg, többfunkciós szobabútorok igénye. A nagyüzemi gyártás jelentős változást hozott, mely miatt a terveknek az új anyagokhoz és technológiákhoz kellett igazodniuk.

Tisztában voltak a tervezők azzal, hogy ez a tömegtermelés nem árt a művészi presztízsüknek. Folyamatos kiállításon mutatták be a haladó szellemiségű tervezőket és kollekcióikat, de sajnos a boltokba csak a konvencionális „elavult” darabok kerülhettek be. Ez betudható a kereslet – kínálat kapcsolat hatásának. Nem volt nagy az érdeklődő az újító bútorok iránt, ezért nem kezdték el a nagyipari gyártásukat.

Ennek ellenére nemzetközi színvonalon dolgoztak a hazai tervezők, de a befogadó közönség nem volt elég nyitott a munkájukra.

Előtérbe került a korra jellemző kis lakások igényeinek a kiszolgálása, erre sok különböző ötletes megoldás, többfunkciós használatú bútorterv született. Tervpályázatot is írtak ki a témában, mely az Óbudai kísérleti lakótelep lakásainak a berendezéséről szólt (1959).

- Az asztalosipar megfelelő háttérrel biztosított a minőségi bútordarabok legyártásához.

Gyorsan eltűntek/eltűnnek a korra jellemző emlékek, szemben az építészettel, épületekkel ezeket a belső tereket, berendezéseket sokszor már 5 év után teljesen átépítik.

A típusbútorra, mint nagyipari előállításban megjelenő önálló darabra gondolunk, mely jól párosítható más típusbútorokkal, nem tér el stílusában.

Kísérletezés új anyagokkal, nagyipari vállalatok előirányzatai (anyag kutatásai) kihatnak a tervezőkre is.

A jövőt abban látják, hogy tetszőlegesen összeállíthatjuk a lakásbelsőnkhez szükséges bútorok kollekcióját (mint ma az IKEA, mindent megtalálni és nem ütik egymást a tárgyak)

Kaesz Gyula, Iparművészeti Főiskola Igazgatója, - a fejlődés akadályá elsősorban a fogyasztók maradisága okozza

Kiállítások:

- III. Magyar Iparművészeti és Népművészeti kiállítás, Iparművészeti Múzeum 1955

- Bútor és lakásművészeti kiállítás, Iparművészeti Múzeum, 1956

(itt már megjelennek új stílusok a korábbi konzervatív berendezésekhez képest, Homicsek László és Moess Tiborné kiemelkedő enteriőrjei jövőbe mutatóak, modernek)

- Bútorértékesítő vállalat bemutatója, 1956

- Iparművészeti Tanács Lakásművészeti Kiállítása, MÉSZ székház, 1957

- Típusbútor – szép lakás, BNV 1958

- MEFÉM bútorkiállítás, MÉMOSZ székház, 1959

- Óbudai Kísérleti lakótelep 1960 (közvélemény kutatással egybekötött kiállítás, fogyasztói vélemény felmérése)

2. Ferkai András - **Közti 66, Egy tervezőiroda története I.** (Belsőépítészet fejezet - Jankó Anna) Vince Kiadó 2015

A KÖZTI kiemelkedően fontos szerepet játszott a belsőépítészet területén a hasonló tervezőirodák közt. Nem csak a középületek reprezentatív tereinek a tervezése volt a feladatuk, de rekonstrukciók, sorozatgyártott (kereskedelmi forgalomban kapható) bútorokkal való berendezés összeválogatása, vagy éppen egyedi bútortervezéssel is kellett foglalkozniuk egy-egy projekt kapcsán.

A belsőépítészetben gyorsabban változnak a divatok, kevés belső tér maradt fenn eredeti állapotban. A technológia és anyagok avulása is az oka lehet ennek a folyamatnak.

A karbantartás hiánya és e kor felé érzett ellenszenv, negatív társadalmi megítélés a szocializmusban született bútorok iránt is elősegítette ezeknek az emlékeknek az állagromlást. (érdekes ellentét mondjuk a formailag hasonló skandináv bútorokkal, amelyek ugyanebben a korban születtek nagyon büszkék, és ma is ezekre a hagyományokra épül a bútorigaruk, iparművészetük)

Kapocs a két világháború közti idő és a 45 utáni időszak közt Kaesz Gyula személye. MATI-ban osztályvezető (KÖZTI elődje volt)

3.-as műterem, bútortervezés és belsőépítészet. Később az Iparművészeti Főiskola tanára, majd később igazgatója lett.

Külön tekintett az építészekre és a belsőépítészekre, és nagyvállalati keretek közt el is különültek egymástól, más-más műtermekbe rendeződtek.

- Szakvásárok belső tereinek kialakítása állandó megbízást jelentett a közti számára.

A nemzetközi vásárokon való részvétel szintén számos megjelenést adott belsőépítészeknek. 1958-ban szerepeltünk először háború után nemzetközi vásáron (brüsszeli világkiállítás), mely nagy jelentőséggel bírt (propagandaértékű külföldi megjelenés), ezért a

belsőépítész építésekkel szorosan együttműködve tervezte meg gondosan a kiállítás minden egyes részletét (tervezők: Gádoros Lajos, Németh István, Vass Antal).

Ennél a brüsszeli világkiállításnál fontos volt az anyagválasztás (magyar alumínium, mely a dicső fémiparunkra reflektált)

Struktúrában való gondolkodás, ideiglenes rendszerek-építmények tervezése, megvalósítása egyre gyakoribbá válik, olykor kritika is éri ezeket a kiállításokat. Nem megfelelően átgondolt kialakítás, zavaros összkép...nincs harmónia a kiállított tárgyakkal

Már abban a korban is kezd elterjedni, a divatokat követő azokra reagáló szemlélet, Erre Hornicsek László megjegyzést tesz, a

„Amennyire jó az összhang, olyannyira kérdésessé válhat idővel (üzleteinket ritkán építjük át újra) az egyes kis részletek formai helytállása, fiatalon való megtartása.”

-Úri utca 26-28. Jó példa egy fennmaradt emlékre – Köhler Margit tervezte, sok sallangos kiegészítés került azóta bele a térbe, nem engedi érvényesülni a karakteres álmennyezetet, és gyengíti a hátsó szórt fényt beengedő kopolit üveg fal hatását is.

60as évek egyik fő feladata a turisztikai épületek építése mellett kultúrházak, színházak belsőépítészeti kialakítása volt (folytatódó építések miatt). Pesti Színház, Operettszínház vidéki színházak...

Felmerülő különbségek a kiváló tervezők és a hiányos kivitelezői gárda közt, mely az államosítás következményének tudható be. NDK jó példát szolgál, hogy a tervezők a kivitelezés során is jelen vannak.

Kialakult belsőépítészeti irányelvek a vidéki „típus” művelődési házakra, fehér közlekedők, képzőművészeti alkotással is díszített előcsarnok, mosható burkolatok használata a tisztántarthatóság miatt.

-Népstadion belsőépítészet, Németh István, 1953 (átadás éve)

kifogásolják a kontrasztot a reprezentatív és funkcionális terek közt, törés az építészet és belsőépítészet közt, melyet a feszes határidőnek tudnak be

Bútorok használatban érezhető Kaesz Gyula hatása, illetve a 2. Világháború előtti belsőépítészeti hatás.

-Nemzeti Színház, 1966 (Pesti Magyar Színház ma)

-Pestisínház, 1967

-FÉSZEK Művészklub, Kertész utca 36. 1965, Hornicsek László

-szerves együttműködés képző és iparművészekkel, ők „dekorálják” a tereket. Hornicsek László, tervező csak a maximálisan használható felületeket adja meg a művészeknek. Pályázatot írnak ki, és csak a megvalósulandó munka alkotóját díjazzák. Nagy mennyiségű pénzt költenek képzőművészeti alkotásokra, melyet a kivitelező valósít meg.

-Vörösmarty téri Kulturális Központ, 1971

futurisztikus hatás, geometrikus letisztult formavilágú belső terek kialakítása, bútorhasználatban a Hornicsek féle FÉSZEK klub bútorainak pár darabja is visszaköszön a közösségi terekben

3. Vadas József – A magyar iparművészet története. (132-176. oldal) Corvina Kiadó 2014

Lakásművészet mindenkinek

Sikerült a kevés szocialista realizmusból átvett formanyelvi elemet könnyedén elengednie az iparművészetnek. A népművészetbe való olvasztás illúziójának felszámolása már 1954-ben megkezdődött.

1956 - Kádár korszak az előző időszak végéhez képest konszolidációt hozott az

iparművészetben, folytatódott a szellemi tisztulás. Ez a Bútor- és Lakásművészeti kiállítással kezdődött, mely nagy tömegeket vonzott. (270e látogató)

A művelődéspolitikai szinte teljes függetlenséget adott az iparművészeknek, 1957 őszén.

Cél: küzdjenek a kispolgári ízlés, a giccs ellen, és a közönség ízlésének jótékony befolyásolásával áthidalják az elmaradott tömegek kívánságait és a szocialista kultúra magasabb rendű igényei közti űrt.

Dolgozó nép anyagi felszabadulása az életkörülmények biztosításával tehető leginkább láthatóvá. Társadalmi fejlődés egyik legtisztább jele az ízléses öltözködés, szép otthon, a korszerű környezet.

1949 óta először végre emelkedni kezdett a reálbér és az életszínvonal. Hozzáláttak az áldatlan lakásviszonyok felszámolásához is.

„ a Célszerű szépség jegyében,„ nem is nyugati minőséget, legalább annak illúzióját nyújthatják komfortban és ízlésben.

1960, *Óbudai kísérleti lakótelep kiállítás*, mely pár elkészült lakásban mutatja be a lehetséges berendezéseket.

Mintegy 70 000 érdeklődő kereste fel a kiállítást, vonzerejét növelte, hogy a rendezők látogatók véleményére is kíváncsiak voltak. Azonban mégsem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. 1961-től másfél millió lakás építése a terv, de sajnos a házgyári technológia miatt, az építészetnek minőségben nagy árat kellett fizetnie. Óbuda elvetélt kísérlet maradt.

Gábrriel Frigyes, szék 1958. Kaesz Gyula növendéke, A KÖZTI-ben dolgozott, rendszeresen kiállított.

Gergely István kritikája az iparművészeti ágak felé, összességében a bútorokat találta a legkorszerűbbnek mind közül. Gábrriel Frigyes széke iskolapéldája ennek.

Gergely István - Mai lakás, mai ízlés

Iparművészeti Alap, 1954, az iparművészet szinte minden ágát átfogta, üzemekkel, irodával és alapanyag biztosításával meghatározó szerepet játszott, és alig egy évtized alatt hetvenről négyszázra nőtt a tagok száma. Zsúri gondoskodott a minimális minőségi felügyeletről.

Kerámiában volt a legjelentősebb változás, Gorka Géza, aki nem formákat és mintákat keresett a múlt emlékeiben, hanem anyagokkal, felületkezelésekkel, mázakkal kísérletezett. Ebből fakad tárgyai változatossága és egyedisége.

1958 - Csók Galéria, - Gaubek Júlia, Fett Jolán, Juris Ibolya, Gorka Livia, Szabó Erzsébet.

Gaubek Júlia - 1949, diploma Iparművészeti Főiskola, Kaesz Gyula mellett Kozma Lajossal is dolgozott, majd MATI, KÖZTI, KERTI.